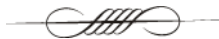


матеріали 35-ої студ. наук.-теорет. конф., 22-24 березня 2023 року, м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 74-78. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13346>.

6. Формуз І. В. Система пільг та соціальних послуг в Україні // Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення : матеріали Науково-практичного круглого столу, присвяченого 75-й річниці проголошення Загальної декларації прав людини (м. Хмельницький, 8 грудня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 136-139. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16957>.



Курепін Вячеслав Миколайович,

доцент кафедри методики професійного навчання Миколаївського національного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент

ПРИМУСОВА ПРАЦІ ТА ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ: ОЗНАКИ ВИКОРИСТАННЯ ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ, НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ

Питанням боротьби з примусовою працею та торгівлею людьми, як у всьому світі, так і в Україні приділяється велика увага. Оскільки річ йде про серйозні кримінальні злочини, вживання дієвих заходів держави та інші зацікавлених сторін з цього питання є доречними.

Є достатньо підстав вважати достатніми заходи щодо навчання співробітників поліції, прикордонного контролю та інших правоохоронних органів питанням протидії таким злочинам. Але буває цього недостатньо, все-таки необхідно ширше дивитися на проблеми, які пов'язані з примусовою працею та торгівлею людьми [1, с. 29]. Потрібні правильні та дієві шляхи та методи протидії злочинам, правильніше використовуватиме не трудове право та адміністративні системи, а кримінальне право та відповідне судочинство, задіяти у боротьбі з цією проблемою, спільно з іншими органами, Державну службу України з питань праці (Держпраці) та інші інспекції праці.

Необхідно розуміти та брати до уваги такі факти: а) через складні ланцюжки поставок та нерегульоване транскордонне переміщення людей, шукачів роботи, примусова праця в її сучасних формах проникає в основні сектори економіки; б) протилежність гідній праці є примусова праця та торгівля людьми, зауважимо, це грубі порушення прав працівників та прав людини; в) бажання ухилитися від сплати податків та шахрайство із соціальними допомогою породжує деякі види протизаконної діяльності від яких отримують величезні прибутки, примусова праця та торгівля людьми і є таким прибутковим кримінальним прибутком; г) тільки регулярні перевірки щодо охорони праці та/або незаконного працевлаштування [2, с. 107] допоможуть знайти ознаки примусової праці, відвідування робочих місць, які підлягають перевірці, повинні перевірятися у будь-який час і без ордера на обшук; д) державні інспектори праці повинні забезпечувати дотримання, просувати та захищати відповідне законодавство, у їхньому розпорядженні повинен бути широкий набір законних повноважень, що буде робити їх цінними партнерами інших правоохоронних органів, державних установ, організацій роботодавців та працівників.

Свобода від примусової праці є одним із чотирьох основоположних прав у сфері праці, тому державні інспектори праці здатні відігравати важливу роль у недопущенні примусової праці та захисті тих, хто став її жертвами. Деякі нові підходи щодо питань примусової праці та торгівлі людьми, які вже реалізовані у нашій державі, досягли успішних результатів.

Конвенція про примусовій праці (1930 рік, стаття № 2) визначає термін «примусова праця» - будь-яка робота або служба, яка вимагає від будь-якої особи під загрозою будь-якого покарання, для виконання якої ця особа не запропонувала своїх послуг добровільно. Отже, найм працівника повинен відбуватися на основі вільної та поінформованої згоди, ця згода має зберігатися протягом усього періоду трудових відносин. Але якщо роботодавець використовує методи обману чи примусу, то річ про добровільну згоду йти вже не може [3, с. 96].

Примусова праця, у багатьох випадках, є наслідком торгівлі людьми. Такі дії мають на увазі їхнє переміщення, утому числі через кордони держав, з метою експлуатації. У міжнародних документах є визначення понять «торгівля людьми» та «незаконне ввезення», так Протоколи про запобігання та припинення торгівлі людьми (2000 рік) містить визначення поняттю «торгівля людьми», у тому числі і жінками та дітьми, Також є визначення покарань за неї, це що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності (Палермський протокол). Протокол (стаття № 3), за ознаками: експлуатація, обман, примус проводить різницю між торгівлею людьми та його незаконним ввезенням. Також, Палермський протокол проводить різницю між торгівлею дітьми (віком до 18 років) та дорослими [4, с. 105].

Стаття № 3 Протоколу констатує поняття «торгівля людьми» визначає його, як досить складне. Але його можна поділити на такі елементи: а) дії - вербування, приховування, передача, перевезення та отримання людей; б) засоби - обман, погрози, сила, примус, викрадення, шахрайство, зловживання владою, вразливе становище; в) мета - експлуатація, включаючи примусову працю, або вилучення органів [5, с. 98].

Ми розуміємо, що наслідком торгівлі людьми не можуть бути факти використання примусової праці, але водночас, всі випадки торгівлі людьми закінчуються примусовою працею. Винятком є торгівля людьми з метою отримання органів.

Слід відрізнити поняття «примусова праця», де для утримання працівників використовуються різні форми примусу та обману, від поняття «не відповідні норми умов праці». Відсутність життєздатних економічних альтернатив може привести до вразливості положення, що змушує людей погоджуватися на експлуатаційні трудові відносини, тобто на примусову працю. Таким чином, необхідно брати до уваги і зовнішні фактори, що обмежують, здатність впливу на вільний вираз особистої згоди.

Торгівля людьми приносить щорічний прибуток кримінальним структурам та тіншовому бізнесу у десятки мільярдів доларів США. Найвищий прибуток із однієї людини приносить секс-індустрія. Експертні данні констатують суттєві відсотки усіх жертв торгівлі людьми, які піддають на різні форми примусової праці: експлуатація в комерційній індустрії сексу (46%); трудова та сексуальна експлуатація (28%); інші форми економічної експлуатації (33%).

До секторів, у яких примусова праця становить серйозну проблему [6, с. 30], відносять: індустрію сексу та розваг; будівництво; сільське господарство; лісозаготівля; виробництво та упаковка харчових продуктів; праця в якості домашньої прислугі; праця на підприємствах (текстильна, швейна промисловість); ресторанний бізнес та громадське харчування; різні види неформальної економічної діяльності - організоване жебрацтво та вулична торгівля.

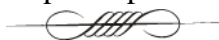
Багато із цих секторів важкодоступні для перевірок [7, с. 30], моніторинг ситуації складний через високу плинність кадрів, сезонним характером роботи, складні субпідрядні схеми, часті зміни ділянок роботи тощо. Такі види діяльності, як праця домашньою прислугою та проституція приховані від очей громадськості (здійснюються у приватних будинках).

Отже, у деяких випадках між формами примусової праці та край нездовільними умовами праці провести розділову лінію іноді буває важко. Роботодавці за допомогою безліч способів можуть позбавити працівника його основних прав (право на офіційну заробітну плату, щорічну планову відпустку, тижневий відпочинок, соціальні виплати тощо). Сучасні форми примусової праці часто пов'язують із процесами глобалізації та міграційними тенденціями сьогодення, вони набувають все більшого поширення. Це дозволяє організованим злочинним угрупованням відверто отримувати незаконні прибутки.

Ефективній боротьбі з примусовою працею, включаючи торгівлю людьми, потрібен комплексний підхід, який би поєднав сувору правозастосовну практику з профілактикою та заходами захисту жертв. Такий підхід повинен ґрунтуватися на глибокому аналізі проблеми та чіткому баченні шляхів її вирішення, включаючи розробку індикаторів успіху, що піддаються виміру, та виділення відповідних державних коштів.

Список використаних джерел:

1. Лабан К. Правове регулювання праці неповнолітніх на міжнародному рівні та в Україні // Збереження планети - глобальні виклики, загрози, можливості на засадах результативного партнерства : тези доповідей тематичного круглого столу з питань екологічної безпеки до Всесвітнього Дня Землі - Earth Day, м. Миколаїв, 20 квітня 2023 року / Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 27-30. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13242>.
2. Іваненко В. С. Управління економічними та соціальними питаннями у сфері охорони праці на підприємствах аграрного профілю // Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р. Мукачево : МДУ, 2022. С. 105-108. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11482>.
3. Єгіазарян А. С. Умови праці та фактори їх формування // Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 95-97. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10468>.
4. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління розвитком персоналу та його конкурентоспроможністю // Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 104-107. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10509>.
5. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління професійними ризиками на вітчизняних підприємствах // Проблеми та перспективи розвитку охорони праці : матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 12 травня 2022 р. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 97-99. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11713>.
6. Сизоненко Ю. С. Особливості праці жінок під час воєнного стану // Актуальні проблеми трудових відносин під час воєнного стану : тези доповідей здобувачів вищої освіти інженерно-енергетичного факультету та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на інженерно-енергетичному факультеті, м. Миколаїв, 27 квітня 2022 року. Миколаїв: МНАУ, 2022. С. 29-31. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11728>.
7. Демченко А. В. Реформи ринку праці під час карантинних заходів у зв'язку з поширенням COVID-19 в Україні // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Миколаїв, 23-24 червня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 17-20. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9820>.



Кучерявий Роман Романович,

студент 2 курсу юридичного факультету Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

МУНІЦИПАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ

Муніципальне управління в умовах війни та надзвичайного стану характеризується кардинальною трансформацією усталених механізмів та практик врядування, що зумовлено необхідністю оперативного реагування на множинні виклики безпекового, соціально-економічного та гуманітарного характеру.

Муніципальне управління в мирний час функціонує як комплексна система організації місцевої влади, спрямована на забезпечення життєдіяльності територіальної громади через вирішення питань місцевого значення, управління комунальною власністю, надання публічних послуг та розвиток інфраструктури, при цьому базуючись на принципах